

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Assertiones Erronee Ocular[is] speculi. loca a[...] in q[ui]b[us] sing[u]le
[con]tine[n]t[ur]. in [con]silio Capnionis designant[ur] p[ri]o. deinde
designant[ur] passus n[ost]ri isti[us] libri in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

bitrat. is in qua p̄de inferat cāpo. z cert^o sit. qm̄ citissimā acceptus
 rus ē r̄nsonē. Qm̄ at nos nō fugit serū Christi litigare nō optere.
 nec etiā id sapiētis. Nō r̄ndees stulto iuxta stulticiā suā. ne silis ei
 videar. Propterea hoibz (si tñ h̄ vocabulo digni sunt) maledicis.
 qz os maledicōe z amaritudine plenū ē. q̄ veritate ac doctria va/
 cui. nō nisi iurias. turpitudies. p̄bra insup vit lenonibz digna in
 mediū afferūt his in qua velut idignissimis r̄ndere dedignabimur
 eos tāq̄ rudera stēnētes. sicuti rabidos canes p̄tra lunaz latrātes
 nihilipēdem^o. Hinc demū z operi huic n̄ro colophonē iposituri.
 nō sine magna fiducia ipm̄ sc̄ti Thome diui aq̄nat^o cludim^o p̄bis
 dicēz contra retrahētes p̄fectōni religionis. Si q̄s igit̄ cōtra hec
 rescribere voluerit. mihi acceptissimū erit. Nullo em̄ mō meli^o. q̄
 contradicētibz resistēdo apit̄ veritas. z falsitas p̄futat. fm̄ illd̄ Sa/
 lomonis p̄verbioz. xxvij. ferrū ferro acuit. z hō eracuit faciē ami/
 ci. Ipe at̄ r̄^o indicet inf nos z eos q̄ ē b̄ndict^o i secla secloz Amē

Assertiones Erronee Oculari speculi. loca at̄ in q̄bz
 single r̄nct̄. in p̄silio Capnionis desig/
 nant^o. deinde designant passus n̄ri isti^o libri in q̄bz singule ipugnant.

Quā laudē veller p̄sc̄. z quō appareret q̄ p̄bart̄ doctores z maḡi
 Christianitat^o cēt q̄ exult^o eēt z apli^o nō extaret nemo post h̄ scire
 possit. an eoz argumēta z replice vere fuissent vlt̄ nō p̄e. qz liber aduersus
 quē arguissent z disputassent nō eēt apli^o p̄e manibz. Hec ē int̄ctio i p̄/
 allegat^o p̄bis sc̄ti Pauli q̄ scribit ad Corin. xj. nā oportet hereses eē vt q̄
 p̄bart̄ sunt manifesti fiāt i vob. Propterea dixi q̄to ineptior z ip̄tinētor ē
 Thalmud (vti n̄ri aiūt) r̄tāto libētius velle q̄ n̄ris studētibz z l̄ratis debe
 ret manere velut signū suū in scopo.

Uerbū. Puras. in eodē loco (intellige Jo. v.) sc̄at q̄c̄ p̄ hō reputare
 qd̄ nō ita ē z p̄ h̄ (sub̄telligē Christi^o) partit̄ sc̄pturas i bibliā atq̄ i libros
 Maḡistr̄ r̄bbiqz cū sub̄tilitate p̄posuerūt. illos appellavit d̄ns Iesus tra
 ditōes. z infra. Ex q̄ p̄cipelicer q̄ d̄ns n̄r̄ Iesus sc̄pturas maḡistroz ex
 q̄bz Thalmud. collect^o z p̄posit^o ē suis p̄bis vult p̄prie sc̄care z designare
 qm̄ loq̄t̄ sc̄rutamini sc̄pturas. qz vos putat^o in ip̄is vitā eternā habere.
Sic si veller. supple Christi^o. dicere sc̄pture v̄foz scribar z doctoz ex q̄
 bus Thalmud. collect^o atq̄ p̄fatus ē. Perhibet etiā testimoniū de me
 equet̄ correctius. ita tene) vt bibliā z hec est veritas.

Quoniā q̄to Thalmud maḡ^o nos p̄fect^o ē. r̄tāto meliora z efficaciora
 sunt testimonia q̄ p̄ nob z n̄ra fide i illo adiuveniūt. quāob̄rē (alias) z
 p̄ h̄ christ^o mā d̄avit q̄ ille sc̄pture i sehol̄ d̄ct̄rēt diligēt̄ sc̄rutari z non

Author Oculari speculi. argumēto. xxij. p̄^o sue declara^o (cremari.
 tionis. in defensione q̄re assertōis h̄ p̄misse inq̄t. z licet alij doctores expo
 nāt de libris bibliē. tñ p̄r etiā sic exponit. qz nō videt̄ q̄ pl^o eoz expō sit sū

Cū at̄ christ^o p̄ceperit nos delem^o ex illo (sub̄ data i sc̄ptura q̄ ista
 intelligē Thalmud) disputare z testimonia sut̄ aduēt^o ex eo sumere haud

Quoniam illis doct̄ z sc̄tis vir̄ n̄re fidei defensoz (flāmis dedēd^o ē
 ribz repit̄ nemo q̄ vnq̄ optauerit q̄ tales sup̄dicti libri d̄ct̄rēt igne p̄su/
 mi cū h̄ n̄ri dilectissimi d̄ni iesu p̄ceptis obsecūdaret. vt p̄cept̄ Mart̄i.
 xij. q̄ nos zizantiā nō delem^o eradicare ne forte colligētes zizantiā eradi^o

Asserto p̄^o h̄
 fo. vj. p̄sili cap.
 facie 2^a. z ipug/
 nat h̄ l^o. p̄^o. ca^o
 tertio.

Asser. 2^a h̄ fo.
 vij. fa^o p̄^o. ipug/
 nat li. p̄^o. ca. vij
 Asser. 3^a h̄ fo.
 vij. fa^o. 2^a. z ipu/
 gnāt li. s^o. ca. ix
 Asser. iij. h̄ fo.
 vij. fa^o. 2^a. z ipu/
 gnāt li. s^o. ca. vj.
 et. ca. xij.

Asser. v. h̄ vbi
 statiz z ipugnat
 lib. s^o. ca. vij.

Ass. vj. ipugn.
 lib. s^o. ca^o. ix.

Asser. vij. h̄ fo.
 vij. fa^o. ij. z ipu/
 gnāt li. p̄. ca. s^o.

Ass. vij. h̄ fo.
 xij. fa^o p̄^o. ipug/
 ca. xij.

cem? sit z triticū. s; delem? ea pmittere ad messent. Quā pō illa messis sic declarat ipse postea sic messis ē finis siue psumatio seculi z paulo post

Affer. ix. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xxv. ¶ **Q**uod fidelit scdē mī scā christiana ecclia in iure canonico. c. scā Roma na. xv. dist. vbi oēs libros pmittere vryideat z pbēt fm p̄bū apli j. Thes. v. vbi in q̄. oia pbate qd bonū ē tenete. Qd si nos ea igne psumerem?

tūc posterū nri nihil pbare possent. Circa qd bñ p̄t icelligi q nra mī, scā Ro. ecclia nullū vult cremari libz in q̄ int bonū aliqd mali habet Et ime

Affer. x. hz vbi stati. z ipugnat li. ij. ca. pmo. ¶ **L**icet vry sit si iueniret aliqs liter q̄ tot? eēt mal? (mediate subiūgit et ex q̄ nihil boni pficisci posse: qm̄ id i nra facultate) atq; p̄tate. correct? atq; sup̄ioritate sicū eēt aut exiteret vt possem? eū dē sentētiar z p iudicij cū p̄mire. z cū igni tradere put de iure sicut hereticor libz q̄ sub christi

ane fidei sup̄ioritate z iurisdicōe sunt. Et paulo post. S; iudei i his (re bus) q̄ eor fide p̄cernūt sunt cātūmō sibi p̄s z nulli alij iudici subicēti. nec sup̄ eos q̄sq; christian? debet posse cognoscere. nisi forte icidēter in cā seclari sub forma exceptōis p̄posite. l. iudice. z ibi Barr. L. de iudeis. qz nō sunt mēbra ecclie. z fides eor ad nos nō p̄tinet. glos. penultima. cl. de vsu. h nob scribit apls p̄ ad Corin. v. cū dī. Quid mihi de his q̄ foris sunt iudicare zc. Tātū dē sit dicitū de Thalmud q̄ nō sup̄p̄mēd? nec eor

Affer. xi. hz fo. xv. facie p̄ z im pugn. li. j. c. xxiij ¶ **E**t eē poterit vt q̄pp̄ā m̄hū bonū agā qd m̄ aduersus (burēd? sit te z tibi haud ḡtū exstat. z tū ago nihil p̄ te. qz nō potes i iure id i malū assumere. l. j. §. deniq; marcell. ff. de aq; plu. arden. Et imediate subiūgit.

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xv. ¶ **E**sto at q̄ iudei suos libros ex p̄posito p̄ nos p̄scripserunt. qd tū non reoz. idigeretq; bona p̄batōe. posset tū vn? eos velle excusare. q̄ id nemi n̄ in p̄umeliā. s; ad sui defensionē egissent Cū em̄ nos eos grānis i nris eccl. die parascēues publice vitupem? p̄fidos iudeos h̄ ē fidei fragos iud

deos ac iuxta vry theutonicū q̄ nec fidelitātē nec fidē tenēt. tūc possent ip si sup̄ h̄ int seipos loq; fm p̄tinetiā iurū sic. ipi mētiunt. nūq; fidē nostrā fregim? iuxta determinata Panoz. in cap. Cū te de sen. z re iudica. ix. colū na ibi Ego p̄o distiguo. Quicqd mō dicere possent. illō possent etiā plu ribz lucidioribz p̄bis scribere corā suis excusando. Qm̄ sicut dī Arist. p̄o pertherme. sc̄pra sunt signa vocū. Qua de re h̄ argumētū in se nihil ē. si aliqs dicere veller hebraici libri debēt igne absumi. qz sunt aduersum

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xvj ¶ **I**deo q̄cqd scribāt iudei ad h̄ deseruēs q̄ iesus nō sit (nos exarati. de? z q̄cqd ex h̄ seq̄. h̄ ē fides eor. z velint p̄ h̄ neminē iuriari. Et h̄ ecclia christiana circū. Q. cccc. ānos tolerauit z passā ē. z ipm̄ nūq; p̄ cō tumeliā acceptauit. c. p̄tulit exer. de iude. Et imediate subiūgit.

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. j. ca. xvij. ¶ **P**roterea Iesus h̄ apparuit sicut h̄o z sicut suus vt scribit sc̄us Paulus ad philip. ij. ita z nō alit̄ reputauerūt eū iudei. z de eo neq; de nre ei? Etia de apls nihil diuinū tenuerūt z adhuc. vry illō sit iuriaria (p̄umeliā) h̄ trado illis mētiēdū q̄ i iure ciuili sup̄. l. itē. apd. §. Si q̄s p̄gies. ff. de in iuris. z in iure canonico sup̄ cap. i auditiā extra de sen. exc. sc̄plere.

Affer. xv. hz fo. xvj. fa. 2. z ipu gnaf li. j. c. xxiij. ¶ **S**i q̄s at dicere veller q̄ iudici doctores falso interpretent qm̄ qdē nos de eis dē doctozib; sustētam? i nre fidei p̄mō dū. eosq; ad p̄batōez allegas mus atq; adducim? vt sup̄ patuit. posset tūc p̄ nos replicari qd nos in h̄mōi. p̄batōe falsis restinonij; vteremur qd veterū ē. l. Si falso. L. codē ti. Et paulo post sic subdit. S; ap̄tissimū ē neminē coactū eē altēui docē tori credere in suis scriptur; aut opiniōib; credere. ita nullū circūscribere

Affer. xvj. hz fo. xvij. fa. p. z ipu gnaf li. j. c. xxiij. ¶ **R**oster apls Paul? oēs sc̄ias iudeoz didicit z apd Rabinos seho las frequētauit. Quid ex eo factū ē. Vult q̄ oēs alij apli. Posset q̄s dice re. de? eū ad h̄ traxit. Quicqd dicit Ch̄ist? Joā. vj. Nemo p̄t venire ad

me. nisi p̄ q̄ misit me traxerit eū. Propterea nō ē (hoc) obiectio. Qm̄ oēs
trahimur quotquot ad christiana fide[m] puenimus.

¶ Esto at̄ q̄ Thalmud eēt occasio q̄ Iudei christiani nō fierēt. p̄terea
debeo nemini suū auferre z p̄lagrare. q̄z meū nō ē h̄ iudicare. Iudei tā
bñ dñi nr̄i dei ē q̄ ego. stat dñō suo stat cadit dñō suo cadit vnusq̄sq̄ p̄ se
ip̄o cogit rōnem reddere qd̄ volum̄ alieni (alteri) aiām iudicare. potēs
ē em̄ de⁹ statuere illū. s̄ (eorum) clare scribit. S. Paul⁹ ad Roma. xliij.
Callem⁹ etiā ex euāgelio q̄ nr̄ dñs suos discipulos Jacobū z Joannē
valde acrit̄ increpauit. qm̄ cupiebāt q̄ qd̄ ciuitas Samaritanorū q̄ chri
stū z suos discipulos nolebāt recipere igne absumeret Luce ix. cap. Et his
volo superiores excusatos h̄se qm̄ nō p̄sentūt i malū vez p̄mittūt. dr̄. c. cō
suluit de Iude. z Aug⁹. de Anthona in li. de ecclesiastica p̄tate. q. xliij. s̄.
Ad. ij. Nec p̄nt̄ phit̄ere nisi faciāt hoib⁹ iuriā qd̄ tñ fieri nō debet.

¶ Qm̄ ḡ libri eorū (intellige iudeorū) cremati eēt. q̄ possem⁹ nos aduer
sus ip̄os tueri nisi textu biblie s̄ h̄ (penit⁹) nihil ē. qz sacrū canonicū ius
xxxviij. dist. ca. Relatū inq̄t. sunt em̄ in lra p̄ba in septuaḡ diuinis q̄ p̄nt̄ tra
hi ad eū sensus quē vnusq̄sq̄ sibi sponte p̄sumpsit. Et p̄terea subtiles
iudei aliā expositōnem excogitaturi eēt quā ip̄i a maiorib⁹ suis nō didi
cissent. Quare nob̄ desistendū ē (S̄z correct⁹) oporteret nos desistere

¶ Postq̄ author Ocular⁹ speculi. fo. xix. narrauerat quō tyrānt̄ oliz ab
stulerūt christianis libros sacros sic inq̄t. Repirit̄ ea nō p̄t vnū christianū
hoiēm min⁹ effectū. q̄ si tales libri flāmis dāti nō fuissent qn̄ port⁹ chri
stiana ecclia q̄to diuti⁹ tāto firmit⁹ se adauxit. s̄ pacto z h̄ eueniret eū iu
dei videret q̄ sibi tāta vis z violētia in sua religioe inferret. tūc magis ius
dei mai⁹ inflāmarent̄ vt sc̄i s̄m̄ eorū opinionē z suos literos z vxoꝝ tā
to acrius sup̄ hoc instruerēt. Qua de re nobis p̄ceptū in iure canonico in
cap. sicut iudei q̄ iudeis sua nō debemus auferre.

¶ Dico etiā. z habeo ei⁹ auctore. q̄ nr̄i doctores. p̄fessoresq̄ sacre sc̄pture.
ad intelligētiā text⁹ Biblie. mltū z vehemēt̄ eiusmodi p̄mētarijs glossis
et explanatōib⁹ vti op⁹ habeāt. si voluerit̄ oppugnatōib⁹ aliene fidei. bñ
resistere. Refert̄ em̄ sacrū ius canonicū. ca. 0. Et veter. dist. ix. q̄ veter. li
broꝝ fides. de hebreis voluminib⁹ examināda ē **¶** Et si p̄ba z dicta Rab
bi Salomonis. q̄ Bibliā p̄mētari⁹ ē. ex nr̄o Nicolao de Lyra. q̄ etiā ex
cussit in bibliā p̄mētarios. cācellata expūctaq̄ eēt. vellē ego relit̄quū. qd̄
idē Nicola⁹. ex pp̄rio capite. sup̄ Bibliā p̄fecerit. in pauc̄s admodū char
tis p̄hēdere z p̄lecti. Et infra. Quia volo cū venia z honoris p̄fatiōe
dixisse. q̄ in nr̄a christiana fide. p̄plures doctores repiunt̄. q̄ defectu harū
duarū linguarū. sc̄pturā sacrā p̄perā explanāt. z sept̄risui pateāt p̄terea
Qua de re p̄mētari⁹ z glossemata hoim̄ in sua lingua ab incunabul̄ p̄
imbutorū. nullo pacto sup̄p̄mēda sunt. s̄ vbiq̄q̄ sint in man⁹ redigēda
plantāda. z in bono honore p̄seruāda. tāq̄ fontes vñ recta veritas p̄mo
nis ac itellec⁹ sacre sc̄pture emanat. Quocirca ait canonicū ius. ca. 0. Je
iunū. lxxvj. dist. Nostroz̄ mulci multa dixerūt. z inter se dissonantia. co
gimur itaq̄ ad Hebreos recurrere. z sc̄ie veritatē de fonte maḡ. q̄ de rē
uultis q̄rere. **¶** Posset̄ q̄s dicere. volo me bñ. nr̄is p̄mētarijs sustētare. qd̄
indigeo iudeis. Nunc p̄t etiā rñderi. Qui se sustētare cogit. paz̄ h̄z relit̄
quū. veluti. qm̄ aliq̄s se brumali tpe caliḡ tegeter. Et paulo post. Sūm⁹
doctoz̄ sc̄ris Hilari⁹ sup̄ sacra sc̄ptura p̄mētarios edidit. a tota christia
na ecclia laudatos z acceptos. vez labit̄ sepe in interpretatōe vocabulorū.
defectū hebraici idiomatis qd̄ ignorauit zc̄.

¶ Imp̄ssum Colonte. Anno. M. cccc. xviij. in Februario.

Assert. xvij. h̄z
fo. xvij. fa. 2. z
ipug. li. ij. ca. ij.

Assert. xvij. h̄z
fo. xvij. fa. 2. z
ipug. li. ij. ca. xij

Assert. xix. h̄z fo.
xix. fa. 2. z im
pugnaf li. i. c. xx

Assert. xx. h̄z fo.
xij. fa. 2. et fa.
sequēt̄. tractat
li. i. ca. vltio